

Utterslev Mose

Den **blå** rute er 5,0 km.

Den **sorte** rute er 3,4 km.

Vær opmærksom på, at der i mosen er markeret 3 løberuter afmærket med hver sin farve. En rød rute rundt om alle 3 moser på 7,7 km. En blå rute omkring Midt- og østmosen på 5,0 km, og en grøn rute omkring Østmosen på 2,8 km.

Utterslev Mose ligger i Københavns Kommunes nordvestlige del i Bispebjerg og Brønshøj-Husum bydele. Mosens bassin blev dannet i den sidste istid, idet smeltevand eroderede et højtliggende plateau, hvorved mosens bassin blev skabt. Samtidigt stod tilbage et antal højedrag (Bispebjerg Bakke, Utterslevhøj, Brønshøj, Mørkhøj og Tinghøj). Mosens undergrund består fortrinsvis af et mange meter tykt lag af moræneler, mens bakkedragene rummer grus. Den underliggende geologi præges af den såkaldte Carlsbergforkastning, der løber fra Frederiksberg Bakke mod Hillerød, og som passerer moseområdet ved Hillerødmotorvejen.

I årtusinderne efter istiden blev mosens naturlige bassin gradvis tilvokset, og fra middelalderen har mosen fremtrådt stadig mere tilgroet. Siden 1600-tallet og indtil 1959 har mosen indgået som del af Københavns vandforsyning. I 1632 kom "Uttersløf Sø" til at indgå i et system af vandførende kanaler, der blandt andet endte i Vandkunsten indenfor voldene.

Ved starten af 1900-tallet bestod Utterslev Mose overvejende af rørskov og kær uden de åbne søer, som vi kender i dag, og der var kun åbent vand i Vestmosen. omkring 1900 blev her gravet en kanal i mosens længderetning.

I 1939 – 1943 blev store dele af rørskoven gravet op som led i et beskæftigelsesprojekt, og de åbne søer blev anlagt. desuden blev gravet kanaler langs bredderne for at forhindre menneskers, hundes og ræves adgang til de resterende rørskove. I samme periode blev anlagt plæner langs store partier af mosen, veje blev anlagt, og byggegrunde blev udstykket.

I 1950'erne var mosen klarvandet med en rig vegetation af vandplanter, vandinsekter og andre lavere dyr, fisk, samt en varieret bestand af fugle. Utterslev Mose var dengang en ren sø.

I 1960'erne blev fra Gyngemoseværket i Gladsaxe og fra kloaknettet omkring mosen udledt store mængder spildevand til mosen. da vandgennemstrømningen var lav, steg koncentrationen af næringsstoffer hastigt. Vandet blev tiltagende grumset, artsrigdommen fattigere, og der forekom bundvendinger, fiskedød og lugtgener. I 1959 anså det ikke længere for realistisk at hente drikkevand fra mosen, og herefter indgik den ikke længere i Københavns vandforsyning.

Midt i 60erne rejste det dengang eksisterende "lokalrådet for nordvest" problemet med den tiltagende forurening af mosen, og efter nogle år fik man ørenlyd i Borgerrepræsentationen.

Forureningen af søerne stammede især fra Gladsaxe Kommunes Gyngemoseværk, som blev bygget i 1950 og gradvis udfaset efter 1969. I den periode, hvor værket var mest aktivt, skønnes det at have udledt i størrelsesordenen 14-20 tons fosfor årligt. I 1970 blev mosen erklæret for død.

I gennem årene er altså udledt langt over hundrede tons fosfor til mosen, og en stor del heraf ligger der stadig. da Gyngemoseværkets direkte udløb blev lukket i 1970, blev spildevandstilførslen herfra ledt uden om mosen videre til Københavns Kommunes kloaknet. I løbet af de første år i 70erne blev vandet i mosen igen klart. Mængden af vandinsekter, snegle og muslinger øgedes. Der kom flere dafnier, og fiskebestanden blev genskabt ved udsætning af yngel.

I 1973 – 1975 opblomstrede fuglelivet, og mosen fik landets største bestand af lille lappedykker, den næststørste bestand af sorthalset lappedykker, og troldandebestanden blev landets største.

En lærestreg

I 1975 var kanalerne indenfor rørskovsøerne ved at vokse til. de blev derfor udgravet på ny. herved kom det stærkt fosfatholdige sediment fra 60erne i kontakt med mosevandet. Forureningen tog igen til med negative konsekvenser for flora og fauna.

I 1978 var der derfor igen lugtgener i området, og der blev konstateret Botulisme (pølseforgiftning) i mosen. Ved en undersøgelse i august 1978 fandt man 172 døde fugle.

I 1980 påbegyndte man oppumpning af vand fra Harrestrup Å for at forhindre for lav vandstand i mosen. denne oppumpning sker stadig, idet vandet ledes ad fæstningskanalen langs Vestvolden og ind i mosen ved Åkandevvej. Vandet i Harrestrup Å har varierende grad af renhed, men det har været vigtigt at undgå, at vandstanden i mosen falder, hvorved sedimentfladerne blottes, da de nogle steder ligger lige under vandspejlet.

I 1999 blev anlagt et "grønt rensningsanlæg" i Vestmosen, og der blev etableret regnvandsbassiner til opsamling af spildevand. opsamlingen i bassinerne har markant reduceret antallet af overløb fra flere af de kloaksystemer, der gennem årene har tilført mosen store mængder spildevand.

I 2009 blev fik man ændret retningen af vandgennemstrømningen i Nordkanalen. Herved blev et dusin kloakoverløb afskåret fra udløb til Utterslev Mose, idet indholdet fra overløbene i stedet føres til Emdrup Sø via Søborghus Rende.

Kilde: <http://www.utterslevmose.net/historien/>